

ELŐSZÓ.

A' magyar nyelvtudomány kedvelőjének örömmel adom által e' jelen munkát, a' melly a' déli vogul nyelvet egy evangéliumi fordítás szerint tárgyalja. A' vogul (és osztják) nyelvnek lehető teljes tudását bizonyosan inkább, mint más rokonét fogja megkívánni az, a' ki a' magyar nyelvet úgy ohajtja megismerni, a' mint vérrokonaival együtt az idők homályában megalakult, a' mellybe minden történelmileg lett dolognak gyökerei belémélyednek. Minden nyelv, tehát a' magyar is, kész és önálló egység ugyan magában: de mivelta, sőt tulajdonságai egy nyelvnek sem világosak, ha rokonainak tanúsága által nem lesznek azokká. Az egyes embert is, bármilly eredetinek tartjuk, azok a' történetek és viszontagságok ismertetik meg legjobban, a' mellyek közt fejlődött; ezek nélkül talán érthetetlen maradna előttünk, legalább igen bajos volna helyesen itélnünk róla.

Az emberi nyelvnek általános eredetéről sok bölcselő igen sok bölcsét írt már: de se a' nyelvfajok eredetét, se azok körébe tartozó egyes nyelvekét nem lehet ám kibölcselni, annál kevésbbé lehet amúgy gondolombul a' nyelvek sajátságait kimagyarázni. A' minek létét is csak tapasztalásbul tudhatni meg, hogyan lehetne annak mivelta, sajátságait tapasztaláson kívül, tisztán elmélkedésbul, megtudni? A' rokon nyelvek ismerete szolgáltatja egyedül a' kellő nyelvbeli tapasztalást; 's minél rokonabb,

IV

azaz közelebb álló valamely nyelv a' mienkhez, az annál szükségesebb a' nyelvünk tényeinek felvilágosítására és megértésére. A' vogul (osztják) nyelv olyannak tűnik elő, melly legközelebb áll a' mienkhez; annak ismerete tehát legszükségesebb eszköze a' magyar nyelvtudománynak.

Szerencse azért reánk nézve, hogy a' kondai vogul nyelvet is legalább evangéliumi fordításbul tanulhatjuk meg. Fordítás ugyan nem ér fel az eredetivel: ámde a' nyelvanyagot és nyelvalakokat még is azon mértékben közli, a' mellyben amaz a' fordított tárgyba fér, 's ezeket a' fordító ügyesség alkalmazni bírja. Még az ügyetlen fordítás is lehet tudományos segédeszköz; a' kondai vogul evangéliumi fordítást pedig olyannak tarthatjuk, melly visszatükrözi a' kondai vogul nép nyelvét.

Ezt a' nyelvet tehát az említett fordítás szerint tárgyalván, egyedül azt hozom fel, a' mi ebben megvan. Mégis, hogy a' vogul fordítások mind együtt legyenek, egy másutt közlöttet is hozzáadtam, melly fogyatkozása mellett is tanúság nélkül nem szűkölködik.

Legközelebb az éjszaki osztjákat ismertetem meg hasonló módon, részint más meglevő forrásokbul is. Azután valahára teljesebb készüllettel fogom a' vogul nyelv grammatikáját és szótárát kiadni, a' melly a' „Vogul föld és nép“ czimű, már 1864-ben megjelent munkának kiegészítő része lesz.

Pesten, 1872 tavasz elő-havában.

Hunfalvy Pál.